

een mooie treinreis

Een kind slaan mag niet meer (*loi du 22 décembre 2016*). Kwellen mag wel.

Er was veel plaats die dag, in de bovenzaal van de *Train Express Régional* van Amiens naar *Lille Flandres*. Elke reiziger kon makkelijk een blok van vier of zes zitjes nemen, en dat deed ik ook. Die namiddag had ik de gotische kathedraal bezocht — er hing een sfeer van feest in de kerk en de stad — maar nadien was het moeilijk geweest het station binnen te komen. Gele hesjes en politie bezetten de buurt, waar ook wel wat schade was. Gelukkig dat ik Amiens toch een beetje ken : via het busstation, een discrete deur in een grauwe straat en een controlepost van vakbondslieden was ik naar mijn trein gerend. *Voie 10, Lille Flandres*. Korte paniek, want de deur kon elk ogenblik sluiten, verademing — letterlijk dan — rust. Een zonovergoten rijtuig. Een boek.

Pas waren we vertrokken — *la SNCF et la Région Hauts-de-France vous souhaitent la bienvenue* — toen een blonde, gezonde, niet onmooie jonge vrouw langs het trapje naar boven kwam. Ze glimlachte naar me, wat me verraste — ik weet niet eens of ze van mij ook een glimlach kreeg. Ik zat in een blok van vier, zij zette zich daarnaast in een blok van zes. Iedereen zat wel ergens aan een raam, de rug naar Amiens gekeerd.

Haar twee dochtertjes kwamen even later. Zeven en vijf, zou ik denken, of acht en vier, maar mijn kinderen zijn groot en uit huis, leeftijden schatten kan ik niet meer. De oudste zette zich over haar moeder, ze spraken even over de gele hesjes, en waarom die er zijn. En over de kijk op de wereld die vanop de verdieping zo anders is. Verwondering, en hoe mooi die kan zijn. Mama's antwoorden moeten het kind hebben teleurgesteld, want kort daarna werd het stil. Het meisje plooidde zich samen, haar sluike haren over zich heen — hoofd en knieën, handen en schenen — en heeft heel de rit geen woord meer gezegd.

De jongste, dat ding van vier of vijf, zat een bank verder, ook aan een raam. De moeder kon haar niet zien, en dat beviel haar niet. *Viens, chérie*, zei ze, *kom bij ons, dat ik je zie, en dat we samen zijn*. Een vraag waarop geen of nauwelijks antwoord kwam. Er was geen plaats aan het raam, en allicht zat het kind liefst alleen.

Toch kon de vrouw haar dochtertje na veel aandringen en wat over en weer geloop overtuigen ook naar hun blok van zes te komen, voor een plaats naast haar zus. De plek van haar moeder, aan het raam, die wilde ze niet. Ook zij plooidde zich dicht, haar blik naar de grond of het gangpad gericht, en pruilde. Liever was ze alleen gebleven, met het raam, het landschap misschien, haar dromen, en eenzaamheid. In stilte gleed buiten het groene Picardië voorbij.

De moeder sprak nog tot haar kind, en nóg tot haar kind, en nóg tot haar kind, om bij haar te zitten, of anders te zitten, of anders te zijn, niet te pruilen, of wat dan ook, maar het kind luisterde niet, het bleef waar het was en vooral hoe het was. Wel monkelde het telkens haar moeder wat zei, en dat wilde die niet. Het duurde dan ook niet lang eer de volwassen vrouw en het kleine meisje in een steriel duel verwickeld raakten : *antwoord me niet als ik je wat zeg* (dixit de moeder) ! — *ik antwoord wanneer ik dat wil* (monkelt het kind) — *antwoord me niet !* — *ik antwoord wel ! ...*

Stop ! riep de moeder toen, *als je niet stopt breng ik je naar je vader*. Dat moet een bedreiging als een atoombom zijn geweest. Het kind rende weg, naar haar eerdere plaats aan het raam, en huilde. *Naar haar vader wilde ze zeker niet*. Wat een mooie treinreis op een mooie dag had kunnen zijn, werd een oceaan van verdriet.

Zomers licht vulde de zaal waar ik zat. De trein stopte, en hij vertrok. Een zachte stem op een machine noemde de halte, en dan de bestemming. *Prochain arrêt Miraumont. Ce train est à destination de Lille-Flandres*. Enkele mensen stapten af, anderen op. Het boek, waarvan ik in Amiens enkele pagina's gelezen had, bleef dicht. De man in het blok van vier voor me zette zich recht, met zijn mobieltje nam hij foto's van akkers en wolken. In stilte gleed buiten het wijdse Picardië voorbij.

Uiteindelijk is het meisje toch terug naast haar grote zus komen zitten, en werd ze weer kalm. Twee zwijgzame, in zich gekeerde meisjes naast elkaar. Maar ook die stilte volstond hun moeder niet — *vooral* die stilte volstond hun moeder niet. *Kom bij me, hier op mijn schoot*, zei ze tot de jongste, die nog pruilde, die

nog naar kalmte zocht. Ook dat ging niet zonder slag of stoot, het kind wilde geen mama noch schoot. *Vous me saoulez, jullie maken me gek*, zuchtte die nog.

Een kleine drie kwartier moet de treinreis hebben geduurd. Voor hen, hun bestemming, want voor mij lag Lille nog wat verder. Vermoeid zijn ze uitgestapt. Een kind mag je niet slaan. Kwellen mag wel.

Jef Van Staeyen, mei 2019